

POPHOD

**Zaplenjena resnica
ima večjo silo
kot tisočkrat
izkričana laž!**

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Masarykova 14/II. Račun pri Poštni hran. 16.160. Rokopisov ne vračamo. Telefon 21-09.

Leto VI.

Ljubljana, dne 24. aprila 1937.

Št. 16.

NO in „Obzor“

V številki z dne 3. aprila t. l. se je »Obzor« zaletel v sklepe nedavnega plenuma Narodne Odbrane, pri čemer je na sebi svojstven način poskušal rabiti slovar, s katerim je »Obzor« okolica pisala in mislila o Narodni Odbrani za časa pred zlomom Avstro-Ogrske. Četudi je nadvse skrbno prikrita z gostobesednostjo, s katero naj bi se označilo tolmačenje ideoloških nasprotov »Obzora« z različnimi vprašanji Narodne Odbrane, vendar satansko kuka iz teh vrstic znana stara dunajska šola podtikanja, ki je pokazala svoje pokvarjeno lice še v Friedjungovem procesu.

Prav nihče od članov NO pa tudi nihče drugih nacionalistov neče orositi očesa pred dejstvom, da ideologija NO ne »šmeka« gosposdi okrog »Obzora«. Saj nikdo ni pričakoval drugačnega stališča te gospode v odnosu napram organizaciji, ki je v narodu delovala v povsem drugi smeri, kot je njihova. Zato ni treba razpravljati o onih navdubah »Obzora«, ki zadenejo vprašanja in označujejo gledišča, protivna izraženim glediščem Narodne Odbrane. Ali v tem »Obzoru« so tudi ne navadno grda podtikanja, glede katerih se ne more samo s prezirom odkimati z glavo, marveč je treba to gospodo postaviti na pripadajoče ji mesto.

Ker je danes politično donosno, da pereš roke pred bivšimi in ljubimkaš z današnjimi in ker je danes donosno, da vsakomur drugemu podtikaš zveze z onimi, ki so odšli z oblasti, je doslednejše od same doslednosti, da se s tem opravi peča baš »Obzor«, ki je zastavovna te gibčne politike. Zato je »Obzor« tudi rekel na naslov »Narodne Odbrane«, da se ona najugodnejše počuti pod »avtoritativnim« režimi, h katerim on šteje vse režime od 1929. pa do današnjega režima, kateremu se še ni imel povoda zameriti.

Oni del javnosti, ki ne stoji na isti moralni ravni z »Obzorom«, ve, da so ta podtikanja povsem neresna, ali boljše rečeno, da so gola laž in izmišljaja. »Narodna Odbrana« je imela tudi pod očitanimi ji režimi svoje samostojno stališče, ki jo je često privedlo v spor z nerazboritimi predstavniki režima, stališče, ki je bilo tedaj ravno na Hrvaškem zelo simpatično sprejeto. No, niti tedaj nista bila na isti črti »Obzor« in »Narodna Odbrana«, kajti »Obzor« je oberočno kadil s polno kadilnico tem »avtoritativnim« režimom. Kadil je istim režimom, ki so pretili »Narodni Odbrani« s komisarstvom zato, ker se je tedaj borila, kakor se i danes bori za zmago dobrega nad zlim, za premoč metod poštene borbe nad demagogijo in lažjo.

No, za razliko od »Obzora« in njegove okolice je oni del našega naroda, ki se mu posebno vsiljuje »Obzor« za politično nacionalnega skrbnika, znal v svojem najboljšem delu oceniti delo Narodne Odbrane in privzeti njeno miselnost.

Pa če tudi Narodna Odbrana po mišljenju te gospode, skrite za »Obzorom«, ni usidrana »med Hrvat«, vendar pomnimo sijajen zbor te iste Narodne Odbrane v metropoli Hrvatske, ki je bil prirejen v veliki dvorani zagrebškega velesejma 29. decembra 1934. Velika množica prisotnih, ki so se zbrali brez »sugestiv«, dane jim s katerekoli strani, in ne da so bili mobilizirani po kakršnikoli gardi, je poslušala najpazneje predstavnike Narodne Odbrane ter burno pozdravila njeno smer in misel. Ta zbor in veliko število njenih organizacij pole »ostalega demantira trditve »Obzora« o nezakorenjenosti Narodne Odbrane v Hrvatski in Sloveniji.

Mislimo, da je Narodna Odbrana pridobila občinsko pravico v našem javnem življenju vsaj v tej smeri, da svoja stališča javno iznaša in propagira v našem narodu. Zgodovinski čin iz leta 1918. je ukinil apostolske pravice »Obzora«, da bi on to zabranjeval Narodni Odbrani. Res velik čudež, da se tako staro podjetje, kot je »Obzor«, v skoro polnih dveh desetletjih ni moglo živeti v to stvarnost. Od tu izvira pri obzoršah zabloda, da trdijo, da Narodna Odbrana nima pravice »vsiljevati« Hrvatom in Slovincem svoja stališča, medtem ko si to pravico Obzoršari pridržujejo izključno za sebe, četudi so s to raboto skrabirali; saj se je kljub njihovemu trudu v času od leta 1914. pa do 1918. iz vrst onih Slovanov, podanikov bivše Avstro-Ogrske, ki so bili mobilizirani, da branijo tujo državo in krono, pod vplivom jugoslovenske misli, čiste in inte-

Če so bile naše notranjepolitične prilike neustaljene že ves čas od prevrata dalje, so postale zadnje čase naravnost kaleidoskopične. To, kar je bilo včeraj, danes že ni več, to, kar je danes, bo jutri že spadalo v prošlost. Kdo je temu kriv, kako je do tega prišlo, to so vprašanja, na katera je lahko ali pa težko dati odgovor, kakor se pač gleda na stvar.

Da narod kot tak ni kriv temu, o tem ne more biti dvoma. Izza 1. decembra 1918 dalje naš jugoslovenski narod še nikdar ni igral nobene politične odločilne vloge. V svoji skrajni potrpežljivosti je prenašal na svojih plečih »narodne voditelje«, ki so samolastno plezali po njegovem hrbtnu. Komaj se je vsedel na hrbet eden, že so prišli drugi in ga vlekli doli, pa obetali narodu zlate gradove, če se otrese enega in si naprti drugega. Kako je vse to uplivalo na politično oijentacijo našega naroda, to vidimo danes, ko narod dejansko ne verjame nikomur več in je dostopen le še za ekstremne elemente, ki mu v svoji skrajni nesolidnosti obetajo vse mogoče in nemogoče. Če govori preprosti naš človek o spremembi družabnega reda in postavlja zahtevo po taki spremembi, on nikakor še ni radi tega komunist. Kajti pod to spremembo družabnega reda si ne predstavlja prav nič drugega kot likvidacijo vseh svojih dosedanjih »voditeljev« in »narodnih očetov«, katerim ne zaupa in ne bo zaupal nikdar več, pa naj bodo ti njegovi voditelji in očetje na vladi ali v opoziciji.

Kaj naj si misli ta naš ubogi narod pri takem svojem razpoloženju o borbi proti komunizmu, dokler vodijo to borbo ravno ljudje, do katerih je zgubil po njih lastni krivdi vse svoje zaupanje. In kako mora odjekniti v duši preprostega človeka parola Rim ali Moskva, kako si more predstavljati borbo proti komunizmu, dokler mu predstavljajo ta komunizem kot največjo opasnost ravno oni, ki stalno žanjejo, čeprav niso nikdar sejali, ki sploh ne vedo, kaj je gospodarska kriza in ne čutijo na svojih lastnih plečih posledic neprestanega zviševanja davščin in drugih javnih bremen. Ker mrzi te ljudi, ker gleda v njih svoje neprijatelje in sovražnike, ne da ničesar na njihovo kričanje, žal tudi ne na njihovo borbo proti komunizmu.

Kako se borimo pri nas proti komunizmu? Vsak gre svojo pot. Katoliška javnost se bori po navodilih iz Vatikana, kajti ta navodila so in morajo biti za katoliški tisk in za katoliško politiko edino merodajna. Žal manjka navodilom one notranje utemeljenosti in logičnosti, da bi mogla pri objektivnih in trezno mislečih katolikih vzbuditi prepričanje o njihovi iskrenosti. Oni imajo čut, da gre le za nek politični šlager, ki ni prav nič drugega kot plod trenutnega položaja in iz tega položaja izviraajočega razpoloženja. Pri tem igra veliko vlogo zlasti vzpelo med temi navodili proti komunizmu in dogodki v Španiji.

gralne, pred katero se danes »Obzor« zgraža, oddvojilo zavidljivo število teh, ki so preko hodeče žice na frontah, preko ruskih step in italijanskih ledenikov prišli pod osvobujoči prapor bratske Srbije, da bi skupno z njo raztrgali verige, v katere so Avstromadžari okovali ta narod, kateremu bi se želel »Obzor« brezkonkurenčno vriniti za politično gubernanto. To je bila zmaga misli Narodne Odbrane, a zlom obzorovščine in frankovluka. To je bil triumf Štrosmajerja, Račkega in Jelačića, a krah onih, ki jih je hranilo zlokobno mleko Dunaja in Pešte. Ta iznarodela inteligencea, zastrupljena od grizljajev iz roke tujske, potolčena z orožjem in silo ideje o osvobojevanju in ujedinjenju vseh južnih Slovanov, se sedaj znova probuja in prihaja k zavesti ter se v tej narodni jugoslovenski državi (ali če je komu to všečneje, v tej državi Srbov, Hrvatov in Slovencev), okorišča z napačnim delovanjem naših politikantov ter hranjena od njihovih napak zastruplja duše in zapeljuje narod, da bi povampirila pokopani duh apostolske pokojnice, katera skoro da nas ni zadržala s svojo »kulturno mislijo«.

In ko »Obzor« na nekem mestu tej in taki Narodni Odbrani zamerja, da ona v nacionalno važnih vprašanjih zavzema položaj visokega razsodnika, ji na drugi strani sam priznava nadstrankarski značaj. To protislov-

Vatikan in jezuitska politika govorita lahko še toliko o nevarnosti za katoliško vero, moralo in druge take stvari, pa jima tega nihče ne veruje, ker danes vsak ve, da nimajo beli za seboj niti enega odstotka pravega, globoko vernega španskega naroda, ki je po ogromni svoji večini v taboru rdečih. Ne radi ljubezni do rdeče barve, še manj radi komunizma, marveč radi težkih gospodarskih in socialnih krivic, katere je moral španski narod prenašati doslej s strani odločujočih faktorjev, med katerimi so igrali zelo pomembno, če ne odločujočo vlogo ravno cerkveni velikaši in veleposestniki.

Proti komunizmu se bore predstavniki našega kapitala. To je prav, toda k temu kapitalu ne moremo prištevati toliko našo industrijo in naša podjetja kot one elemente, ki bogate leto za letom, brez vidnih virov svojih dohodkov in brez vsakega rizika. Oni nimajo svojih lastnih podjetij, kajti kaj takega bi bilo za nje preveč riskantno. In tudi denar prihaja solidnim potom prepočasi v njihove nenasitne žepke. Kljub temu pa so povsod in ravno gospodarski krogi poznajo najboljše vse te temne elemente, ki segajo do najvišjih mest. Kjer in kakor si hočejo pomagati, kjer in kakor si hočejo olajšati kaka pretirana bremena, vedno morajo imeti posla s temi kumi in strici, vedno morajo šteti težke pare, kajti sicer je ves njihov trud brezupen. Da so ti ljudje proti komunizmu, je naravno, kajti pod komunizmom si ne predstavljajo drugega kot vrz za svoje vratove. Da pa tem ljudem nihče ne verjame, kadar nastopajo kot grozniki zoper oni komunizem, ki ga dejan-

sko ustvarjajo sami, o tem pa prav gotovo ni treba razpravljati.

Kako se vodi borba proti komunizmu drugje, to čujemo in čitamo dan na dan. Ne z besedami, marveč z dejanji, predvsem pa ne vodijo te borbe ljudje, ki so preko glave kompromitirani v očeh svojega naroda, marveč ljudje, ki stoje pred svojim narodom čistih rok in jasnih oči, pa lahko vsled tega tudi zahtevajo, da veruje narod v njihove čiste namene in jim vsled tega zaupa. Kaj takega se pri nas doslej še ni zgodilo, do tega pri nas v današnjih razmerah sploh ne more priti. In tako ni čudno, če se beseda (sama beseda, ne tudi vsebina) komunizem pri nas popularizira na način, da široka masa v tej besedi ne vidi prav nič odvratnega in škodljivega. Da mora imeti že sama popularizacija besede komunizem nevsledne posledice, to leži na dlani, kajti že to dejstvo samo izključuje uspešnost borbe proti komunizmu, ki se vodi v teh razmerah in s strani takih elementov.

Borba proti komunizmu je nujna, čeprav ne precenjujemo sile komunističnega pokreta med našim narodom. Toda to borbo je treba voditi z dejanji, ki izsesavaio kri temu narodu, pa ga hočejo poleg tega še voditi politično, gospodarsko in socialno. Odstranitev teh elementov, odstranitev na način, da jim bo enkrat za vselej onemogočen povratek — to je prvi pogoj uspešne borbe proti komunizmu. Kajti čim bo zmanjkalo teh elementov, pa naj bodo v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani ali pa med podeželskimi zeleniši, potem tudi komunizma ne bo več v naši državi in med našim narodom.

PONOSNO IME:

Narodna Odbrana

Iz brezkraino motnih valov splošne neurenjenosti in nižanja vrednot, v dobi polne krize morale, ko teži vse samo v negativnost — v taki dobi moli iznad umazanosti le tu in tam kak greben, ki ga blato še ni umazalo. Ti čisti grebeni nosijo še ona stara, svetla imena, ki ne morejo umreti, četudi jih, morda, današnji rod prezira. Eno teh ponosnih, svetlih, do danes z ničemer onečasenih grebenov nosi ponosno ime: NARODNA ODBRANA.

Narodna Odbrana! Svetlo ime, ki globoko odzvanja v srcih onih, ki nosijo na izmucenih telesih ožiljke ran, ali pa nimajo več tega ali onega dela svojega telesa in kažejo rane zadobljene v osvoboditeljnih bojih. Svetlo ime, za katero mnogi danes ne vedo več! Svetlo ime, ki je mnogi danes namenoma pozabljajo, — če prav je v tem imenu danes prav za prav cela novejša zgodovina našega naroda.

je se da objasniti samo z zmešanostjo, kakršno ustvarja nedostatek razlogov za napad in kritiko, kljub težnji, da za vsako ceno kritizira naše stališče. Zato se »Obzor«, ko mu primanjkuje vsakega razloga za napad na Narodno Obrano, posluhuje podtikanja, laži in zlonamernosti, kar vse je neizbežno potrebno za njegovo moralo in njegovo ponižujočo raboto. To vsestransko špekulativno podjetje, izvršeno iz naroda tako od Hrvatov kot od Srbov in Slovencev že v prvih dneh rojstva, dviga danes v naši narodni državi glavo, da deli nauke celo že Narodni Odbrani! Izkoriščujoč razpoloženje množice, v katere se sistematično meče strupene in vnetljive parole, nam »Obzor« pripisuje hlapčevanje »avtoritativnim« režimom! No, mi bomo povedali »Obzoru« samo se tole: Predstavniki Narodne Odbrane niso bili opaženi še niti na enem prilizovanju in dvorenju, a najmanj v položaju, ki je stalna odlika »Obzora« in njegove okolice. Samo po sebi trgovsko podjetje v pogledu novinarstva, a v svoji politični dejavnosti naklonjeno umazaniam špekulacijam, »Obzor« dejansko danes predstavlja »glasilo«, na katero težko, da bi se bilo treba spodtakniti. No, vendar toliko ne bo odveč radi onega maloštevilnega kroga njegovih čitalcev, ali še bolj radi podivjanosti pošasti, posebljene v predrznosti, a kakršno nastopa gospoda okrog »Obzora«.

Narodna Odbrana je dala oni duh, ki je na Kumanovem maščeval Kosovo. Ona je odgojila junake, ki so vzdržali sovražan val na Ceru in ki so zmagali na Suvoboru. Ona je navdihnila one junake, ki so padli na tolikih bojnih poljanah in one resnične orjake, ki so na Kajmakalanu užgali iskro nove svobode, iskro od katere so zažareli vrhovi Triglava. To je velika junaška prošlost, nedavna prošlost.

Malo kdo se danes spominja vsega tega. Nastopila je nejunaška doba. Narodno Odbrano zapostavljajo! Smatrajo jo za nekaj zastarelega, preživelega. Verujejo celo, da ni treba, da bi ona še naprej obstojala. Mislijo, da je ona svojo nalogo dokončala. A kar je najgrše, mnogi se celo ne sramujejo trditve, da jim je Narodna Odbrana na poti; trudijo se zato, da bi Narodno Odbrano ukiniti. Ali, kljub vsemu temu ter na naše veselje in zadovoljstvo ta Narodna Odbrana še naprej obstoja in živi. Ona živi v srcih rodoljubov. Rodoljubje pa še ni izumrlo.

Vsa današnja zbirka brezposelnosti je samo izraz prehodnega previranja. Narodna Odbrana je preživela že mnogo težjih dni in mnogo večjih jadov, pa bo preživela tudi neleppe današnjico. In zmagala bo ona. Kajti, ona je duša naroda. A duša živi tudi ko telo klone.

Narodna Odbrana ne pozna plemen. Ne pozna treh narodov, ne pozna separatizma in navsezadnje: ne pozna niti drugih izdajalskih krilatice. Ona ve le to, da so njeni najboljši sinovi umirali za svobodo našega naroda. Ona ve, da lije v srcih naroda od Soče do Soluna ena, enotna kri! Narodna Odbrana ve, da sovražniki našega naroda poskušajo razgraditi, kar je zgrajeno. Ona vidi vse in ve za vse ter molči. Odbranaš zna trpeti, zna potpeti in zna čakati. Ali naj nihče ne pozabi, da ima ves narod od Triglava do Kajmakalanu eno svetinjno, ki jo bo znal braniti: svojo narodno svobodo in nedeljivost.

Zato Narodna Odbrana bdi; zato Narodna Odbrana obstoja in živi.

Djurdje K. Pupič

(iz »Narodne Odbrane«).

Še ena Slovenoborska

Gospodje od »Slovenije« so naperili proti nam Jugoslovenom sankcije prav strahovite vrste. Sklenili so, da bodo pisali besede Jugosloven z malo začetnico in da nas bodo tako popolnoma potokli. Opozorili so nas na to subtilno domislivo svojega horbenege duha in so s tem samo dokazali, da velja zanje oni znani Dantejev izrek o ljudeh, ki se jim že pred mrakom stemni v glavi. Slovenoborci si predstavljajo v svoji primitivnosti, da bi postala Azija najmanjša celina, brž ko bi jo oni začeli pisati z malo začetnico. Svetujemo jim, naj pišejo besedo mrak tudi v začetku stavka z malo, morda bo potem mračnejšava na Slovenskem malo manj.

V svoji zadnji številki z dne 16. t. m. so priobčili članek z mnogo obetajočim naslovom »Slovenci v borbi z jugoslovenom« in so nam seveda že v naslovu prizadeli silovit udarec: z malo so nas pisali. Torej smo v tej borbi že za eno točko slabši — bogu bodi potoženo. Omenjeni članek sicer v ničemer ne presega umstvenih proizvodov, ki smo jih vajeni čitati v stolpcih »Slovenije«, vendar je v nekem pogledu prav posebno zanimiv. Mislimo namreč naslednji pasus, kjer članek prav na kratko oriše položaj Slovencev pred l. 1914.: »Slovenci smo v 1200 letih, ko smo bili sosede Nemcev, izgubili skoro dve tretjini svojega ozemlja. Posebno zadnjih 50 let je bil nemški pritisk vedno večji. Vsenemški most je imel zabite svoje stebričke že v najbolj »slovenskih krajih.« To o stebričkih in tudi drugo je prav gotovo res. Toda slovenoborci se ne vprašajo, kaj se je zgodilo, da je bil nemški pritisk zlomljen, da so bili stebrički porušeni in da se je most sesul. Človek bi mislil, da smo se bili Slovenci po 1200 letih nasilja in 50 letih prav posebno hudega pritiska naposled le naveličali in smo šli ruvat količke nemškega mostu. Toda ne! Stvar se je izvršila vse preprosteje. Članek v »Sloveniji« nadaljuje prav neposredno takole: »Prišla je svetovna vojna, ki nam je dala možnost, da smo se otrsli nemške nadvlade.«

Gospodje pripoveduje to stvar s tako ginljivo prostodušnostjo, kakor da gre za samoumevno stvar, ki smo jo čakali in se potem malec otrsli, pa je bila svoboda tu in ž njo konec nemške nadvlade. Mi se ne spominjamo, kdaj bi se bili otrsli, pač pa dobro vemo, da so drugi tresli, močno tresli habsburško hrusko in hohenzollernski hrast in svoboda nam je nekako sama padla v naročje. Vemo celo, da nas je stvar presenetila in marsikomu med nami ni bila po sreči in po duši. Res je tudi, da so posebno Srbi tresli to hrusko tako učinkovito kakor malokdo. To dejstvo slovenoborcem ni všeč, ali je zgodovinsko in proti temu ne pomagajo nikaki zagovori »Slovenije«. Tudi je res, da nam je svetovna vojna

dala možnost, ki smo se je pa posluževali v zelo malenkostni meri in če bi bilo odvisno samo od nas, bi bili količki nemškega mostu še danes prav trdni na naši zemlji. Stotisoči Srbov so položili svoje življenje za našo svobodo, desetstisoči Slovencev so padli tragično na nasprotni strani, gospodje od »Slovenije« pa imajo za to izraz »otrsli smo se« — kakor se otrese pesa, kadar pride iz vode. V tem stavku se zreali vse jaderno in klaverno pojmovanje slovenoborcev, ki so junaki sedaj, ko ni treba in ki jih ne bo nikjer, kadar bo morda spet treba. Oni bodo enostavno napisali imena naših sovražnikov z malo začetnico, ostalo pa bodo prepustili Jugoslovenom. Eh, ve jadne prikazni slovenoborske!

Potem pride članek na dejstvo, da smo l. 1918. blagovolili omahnuti v Jugoslavijo, ko Avstrije ni bilo več in ko je Srb Švabič ustavil Italijane pri Vrhniki. V tej zvezi pravi: »L. 1918. smo se odločili za tako državo, ki

bi združila vse Slovence.« Ker pa jih ni združila, se samo po sebi postavlja vprašanje: Kaj ni zadostovala naša odločitev? Očividno ne, ko Srbija ni mogla naše »odločitve« podpreti s tako vojsko, kakor jo je imela l. 1914. Bila je preveč izčrpana in ostali svet ni pošteval naše odločitve, za katero niso stali stotisoči bajonetov. Polkovnik Švabič je s 100 Srbi storil, kar se je dalo storiti, mi pa nismo mogli obdržati Koroške, potem ko nam jo je osvojila naša vojska. Kadar se boste slovenoborci zopet za kaj odločili, glejte, da boste imeli na svoji strani Jugoslovene, šele potem se boste lahko zopet česa »otrsli«.

Kar se pa tiče Cankarjeve trditve o pomenu zmage pri Kumanovem, je to seveda samo pesniško pretiravanje. Verjemite nam, da bi bila zmaga pri Pliberku več vredna nego vse, kar so napisali Koseski, Kastelic, Cegnar, Stritar in drugi, ki so poleg svojih slovstvenih del ostavili za seboj tudi pomembne in politične potence. Ne pomagajo nam namreč mnogo knjige, kjer je ljudstvo potujčeno. Zmaga pri Pliberku ni in naš hram slave, po katerem se toži »Sloveniji«, bo precej prazen.

Skózi Bat'ine tvornice

Naš naročnik nam piše:

Takoj ob prihodu v kolonijo »Bata« v Borovu se človek ne more ubraniti vtisa, da je to popolno delavsko mesto, kjer gre življenje z dneva in dan kot stroj pod točnim in vestnim upravljanjem vodstva. Rdeče hiše podobne škatljam, brez streh, slične do potankosti druga drugi, napravljajo vtis enoličnosti, ki se popolnoma ujema z načinom dela v tovarni. Ko smo hodili po koloniji in to od šole do velikih zgradb, kjer so nameščeni vsi oddelki tvornice, smo srečavali ljudi, ki so uslužbeni pri »Bat«i. Morda sem se motil, morda sem bil edini, ki se mi je zdelo, da v sebi nimajo nobenega življenja, da so zadovoljni, ker žive, in morda, ker se jim ni treba brigati za drugo, kot da bo vsak dan prešel tako, kot današnji.

Utrdil sem se v svoji sodbi, ko smo vstopili v prvi oddelk tvornice. Razumljivo mi je postalo, zakaj ljudje v tem kraju ne morejo biti drugačni kot apatični do vsega svojega okolja.

Tovarna je urejena po ameriškem sistemu na trak. Delavstvo sedi ali stoji, ali pa je drugače na svojem mestu vri traku, ki ga žene stroj in na katerem kroži material za čevlje. Vsak delavec je dolžan napraviti v gotovem kratko odmerjenem času svoje delo, da lahko njegov naslednik nadaljuje z delom. Če vsega ne dovrši, se mu odtegne pri plači. Zato tudi ni bilo mogoče videti nobenega delavca, ki bi samo malo pogledal okoli sebe. Vsak se boji, da bi mu kaj ostalo. V splošnem vlada pri delu princip, da se čas čim bolj racionalno in do skrajnosti izkoristi. Tudi material gre

do zadnjega kosa v promet in v delo. Niti najmanjšega delca se ne zavrže. To smo mogli videti po vseh oddelkih, v oddelku za usnjenje obutev, za gumijasto obutev, za izdelovanje gume itd. Iz tovarne smo odšli v šolo, kjer smo si ogledali ustroj šole, pa tudi, da se porazgovorimo z ondodnim učiteljstvom. Tudi tu smo mogli zaslediti isti sistem in princip kot v tvornicah. Čast in priznanje gre vsemu učiteljstvu na šoli, da se res trudi za čim boljše uspehe, kar jim je tem lažje, ker imajo vse pripomočke na razpolago, karkoli zahtevajo. Po razgovoru z upraviteljem pa se kljub temu zopet nisem mogel otrsti mišljenja, da je tudi šola sama popolnoma v službi »Bate«. Po metodi in načinu pouka namreč pride iz te šole otrok s 14. leti prepričan, da on ne more postati drugega kot takozvani saradnik (sodelavec — tako se imenuje vsak nameščenec »Bate«) tega velikega podjetja. To mu mora vcepiti šola, da bo pozneje vsakemu to življenjski smoter. Ves pouk od računstva preko vseh predmetov, pa do združnih ročnosti, je prežet z osnovno mislijo: Veličina, korist, sreča za človeštvo itd. »Bat'ini« tvornici! Kako je otroku po zapustitvi šole, ko pride v realno življenje na trak, kjer dela dnevno osem ur iz dneva v dan, iz leta v leto, vedno eno in isto, naj sodi vsak sam. Po zatrdilu samega upravitelja šole je ideal tovarniškega vodstva pri delavstvu, da se fant s 17. leti poroči in si ustvari družino. Vsekakor zelo zanimivo za debato v korist takega sistema, oziroma takih »idealov«. S tem hoče vodstvo tovarne doseči, da bo posameznik čimprej in čimbolj navezan po sili razmer na tovarno radi preživljanja družine. Kar je pa za tovarno najbrže glavni vzrok za »propagiranje mladih porok, je to, da dobi dobro izvežbane delavne sile, katerih ni treba šele uvajati v delo, kateri so poklicani, da radi samega obstanka v službi agitirajo za »Bate« in končno najvažnejše, da dobi tovarna čimprej nov naraščaj za delo v tovarni. S tem, da podpira poročene pare pri namestitvi (posebno mlade), je tovarna sigurna, da bodo člani dotične družine nekako podedovali očetov »prestolet« v tovarni, kar znači, da »Bata« ne bo nikdar v skrbeh za delavstvo. Vsako velepodjetje pa tudi eno stvar dobro ve, namreč, da ima od mladih sil veliko več koristi kot od starejših, ki so tako rekoč že na drugi strani viška svoje produktivnosti. Tako tudi v tvornicah »Bate« ne vidimo nobenih starih delavcev. Kolikor sem mogel po pogledu presoditi, ni bilo nikogar, ki bi bil starejši od 35 do 40 let, pa smo prehodili in pregledali domala vse oddelke. Iz tega bi se dalo sklepati tudi to, da v takih

Politični pregled

V zunanjem svetu z veliko pozornostjo spremljajo dogodke okoli Jugoslavije. Obiski, ki se vrstijo v Beogradu in ki so še napovedani obstajajo, da se bo jugovzhodni del Evrope vsaj za dogledni čas pomiril, kajti nobeni naših sosedov, najmanj pa Jugoslaviji sami se noče voditi v sedanjih časih, ko se itak po vsem svetu pojavljajo razpoke, kulturno agresivno politiko. Sedaj poročajo listi, da bo dr. Milan Stojadinović vrnil obisk italijanskim državnikom in pojde v Rim. V zvezi s tem se govori, da bo na konferenci v Rimu prišel v razpravo poleg Podonavskega problema še cel kompleks drugih vprašanj, ki zadevajo našo državo. Predvsem gre tu za govorice okoli restavracije Habsburžanov, ki ji še nobena avstrijska vlada ni bila tako zelo naklonjena kot sedanja. Še vedno odprt problem naše južne sosede Albanije bo pa tvoril glavni predmet rimskih razgovorov. Baje bo pri tej priliki priznala naša država

kar smatrajo nekateri kot zelo modro potezo z naše strani, kajti, kaj si moremo lepšega želeli, kot tako priznati, da smo v preteklih letih, ko smo se seveda nam bo dala Italija s svoje strani tudi koncesije. Predvsem v pogledu naših nerodnih manjšin, ki bodo dobile del tistih pravic, ki jim gredo po mednarodnih določbah.

Čeprav je politika, ki se vodi sedaj na jugovzhodu Evrope nedvomno miroljubna, mogoče tudi edino realna, pa je ne gre soditi z napačnim merilom. Pojavljajo se namreč glasovi, da bo praktična posledica te nove realne politike ta, da ev. svetovni požar ne bo zajel tudi Jugoslavijo. Tako gledanje na stvar je seveda skrajno naivno. Jugoslavija ima tak položaj, da v nobenem slučaju ne more ostati nevtralna, tudi če bi bila prosta vseh vojaških in gospodarskih obvez, ki so nedvomno trdnjša osnova kot pa enoletna prizadevanja zunanjega ministra. Praktična posledica tega paktiranja pa bo, da bodo odslej tudi Jugoslavijo šteli v krog onih držav, ki so

Seveda bo vse to imelo vpliva tudi v naši državi, kjer se že kažejo prve posledice: Zagreb postaja nervozen. In menda res ni boljšega zdravila za hrvatske defetiste, kot odrezati jim zaledje. Tako bodo gospodje spoznali koliko so prav za prav močni v resnici in da so cenjeni le toliko časa, dokler so lahko drugim na uslugo.

Med Beogradom in Zagrebom pa še ni sporazuma. In ga menda tudi ne bo še tako kmalu. Vršijo se konference. Tako se je sestala n. pr. bivša SDS pod predsedstvom Adama Pribičevića. Njeno vodstvo je obiskalo dr. Mačka in z njim konferiral. Bosanski opozicionarci nadaljujejo posredovalno akcijo. Zato žanjejo priznanje, češ, da je posredovanje umestna stvar. V Beogradu se medtem sestajajo šefi srbijanske opozicije in se dogovarjajo. Položaj se pa seveda še zdavnaj ni razčistil in tisti, ki so pričakovali, da bo po proračunski debati prišlo do kakih sprememb, so se zelo zmotili, ker niso računali z dejstvom, da je vlada po sedanji ustavi v vsakem slučaju, tudi, če bi ne imela večine v parlamentu, gospodar položaja.

Tudi v Dravski banovini je vse kot je bilo. Hrup, ki so ga napravili pristaši dr. Mačka s svojim zborovanjem v Zagrebu, se je poleg in sedaj še kalna voda bistri: dr. Kukovec je s svojimi tovariši propadel in sedaj mu res ne preostane drugega, kakor da gre že enkrat v zaslužni pokoj. Pristaši JRZ se pa gibljejo. Sicer ne pod to firmo, ki ne uživa med našimi kmeti kdove kakšnega ugleda, ampak v okviru prosvetnih društev, ki najavljajo velike tabore in zborovanja za poletje.

Vse se torej giblje, povod konference, sestanki, resolucije in slično, a ostalo bo pa menda za enkrat še vedno vse po starem.

Nove knjige: Domača lekarna in zdravilna zelišča Založba „Žena in dom“

Potrebna in v vseh ozirih posrečena knjiga. V njej so zbrana najobčnejša zdravilna zelišča, ki nam lahko služijo na ta ali oni način v boleznih in kot je omenjeno že v predgovoru, ni najti v knjigi onih zelišč, ki so prehodu strupena in zato zlasti preprostemu človeku kaj lahko nevarna, ker mu ni moči v njegovem z večine naivnem razmerju do prirode tako lahko presoditi njih pogosto smrtonosnega učinka tudi na zdrav, kaj šele na bolni človeški organizem. Prav zato pa zasluži knjiga, da poroma z mirno vestjo v roke onih, ki iščejo zdravja, in v roke onih, ki ga želijo samaritsansko deliti bolnim. In v današnjem času, ko so gotova zdravila iz specialnih tvornic obubožanim gotovo nedostopna, je zanje v boleznih vsaj nekaj, če ne dovolj pomoči v domači lekarni zdravilnih zelišč, ki si jo lahko sleherni ustvari brez posebnih stroškov. Vsa potrebna navodila za to pa je moči dobiti

v omenjeni knjigi, in sicer na kar najbolj nazoren način.

Posrečena razdelitev tvarine. V predgovoru se seznanimo z zgodovino zdravljenja z zdravilnimi zelišči, ki naj potrdi in upraviči to stran zdravljenja tudi v današnjem času. Sledi poglavje o domači lekarni, ki navaja lepo število najvažnejših čajev, olj, tinktur ter praškov. Važno je naslednje poglavje, ki pove, kdaj naj nabiramo zdravilna zelišča. Sledita poglavja o nabiranju in uporabi zdravilnih rastlin ter njihovem pripravljanju, ki uvedeta še tako nepoučenega kar mimogrede in nazorno v ta sicer skrivnostni koticček zdravilstva. Posebno skrbno pa je obdelano poglavje o zdravilnih zeliščih, ki je tudi bogato ilustrirano. Poglavje o rastlinskih izvlečkih in drugih domačih zdravilih zaključuje knjigo, ki je vredna vse hvale in ki je lahko v čast založbi »Žena in dom« Dr. K.—i.

(Konec na 4. strani)

iz govora . . .

Senatorja Milutina Dragovića

(Nadaljevanje.)

In radi tega smo pričakovali, da bo šel dr. Stojadinović vsled svojih izkušenosti in sposobnosti po pravem potu in storil nekaj dobrega za narod. Toda že po nekaj mesecih je začel ustanavljati, pa naj bo to po svoji volji ali pa radi ambicije, da postane šef stranke, svojo stranko pod imenom JRZ. Stranka je dala protokolirati svoj nastanek ter začela delati, za njo so šli na delo vsi začeni od ministra pa tja do poslednjega užitarja državnega budžeta. Vsi so morali delati, da se ustvari ta zajednica. Radi tega se je pustilo ob strani vse državne in narodne posle. Inamno narodno prisilovico, ki pravi, da se spozna dan po jutru. Že po par mesecih smo videli namere g. dr. Stojadinovića, videli smo, da se je začel odmikati od dane deklaracije in svojih izjav. Dne 9. oktobra 1935 se je pojavila pri poslancih in senatorjih želja, da bi šli za obletnico smrti Blagopokojnega Kralja

na Oplenac poklonit se Njegovemu spominu in zapalit Mu svečo. U. . . Pa so kljub temu šli. Zbralo se je veliko število senatorjev in poslancev in evo vam slike, na kateri so slikani poslanci in senatorji skupaj s takratnim ministrom vojske g. Živkovićem pred cerkvijo na Oplenacu.

Gospodje, ki so bili šele pozneje imenovani za senatorje in se ne čutijo vezane na šestojanuarsko idejo, morajo upoštevati, da smo mi vsi, ki smo sedaj v senatu in vsi oni poslanci, ki so izbrani, pa tudi oni, ki niso bili izbrani, pristali na to, da kandidiramo kot apostoli šestojanuarske ideologije in pristati miselnosti blagopokojnega Kralja. S tem se je hotelo doseči, da ti narodni poslanci po prihodu v skupščino čuvajo državno edinstvo in da se ustvari sloga med Srbi, Hrvati in Slovenci. Tudi blagopokojni Kralj je tako mislil in delal, to je bila Njegova ideja. To je tudi najboljši način, da se očuva ta država taka kot je in da se ohrani sloga med Srbi, Hrvati in Slovenci. Z blagopokojnim

Kraljem so sodelovali tudi Uzunović, Živković, Kumanudi in mnogi drugi, katerim je zaupal. Da bi pa zapustil šestojanuarsko idejo v zanesljivih rokah in da bi se ona nadaljevala, . . . je bil prepričan, da bodo isto politiko in isto idejo očevali in izročili Kralju Petru II., ko postane polnoleten, ravno tako, kot jo je zamišljal in kot jo je izoblikoval On.

Vidite, radi tega je došlo do velike zmede pri ljudeh, ki so postali »politične lutilice« in poklanjajo svoje zaupanje sedaj tej, sedaj drugi politični liniji in vladi. Če se spominjam, kakšni so bili posamezni politiki, ko so pred volitvami 5. maja iskali pristanek nosilca liste Bogoljuba Jevtića, kako so bili takrat ponižni, kako so čakali po 10, 15 pa tudi mesec dni po hodnikih na predsednika vlade, kako so prosili in moledevali, da bi lahko kandidirali pri volitvah, pa so dajali še posebne izjave poleg pristanka, predpisanega v volilnem zakonu — potem se moramo zelo čuditi, kakšni so to značaji in politiki! Ti

ljudje so dajali Jevtiću sledeče izjave: »S tem izjavljam, da jamčim s svojo častjo, da bom vedno in pri vsaki priliki zastopal politiko, ki jo vodi predsednik kr. vlade. g. Bogoljub Jevtić in da bom zvest in vdan pristaš skupine, ki to politiko vodi in zastopa. Ta izjava velja tudi v primeru, če bi g. Jevtić bil na vladi, za mene pa ne glede ali bom izbran ali ne.«

Take izjave so dajali posamezni ljudje kot svoja zagotovila, da bodo zastopali idejo 6. januarja. Kaj pa vidimo danes? Mi vidimo, da delujejo ti ljudje popolnoma drugače. Izgovarjajo se in pravijo: ne bi šel tja, pa so me v to nagnali moji volilci, z dušo in srcem sem še vedno v JNS, toda zaradi svojega sreza in naroda sem šel sem. Narodni poslanci bi morali prednjačiti, oni bi morali v politiki voditi svoje volilce in jim kazati pravo pot ne pa, da jim zapovedujejo volilci, kaj in kako naj delajo v politiki. Tako delo ne more nikakor vplivati vzgojno na našo mladino ter ji dati vzora in poleta, da bo znala držati svoje besede, izvrševati svoje obljube in obveze napram društvu in napram politični organizaciji. Če bi se bili mi svoj čas tako spreminjali, če bi bili mi menjali svoje politične

Iz drugih listov

Odvisna skrb

»Hrvatski dnevnik« piše: »Slovenec« na ta način persiflira politične prilike na Hrvatskem: Idilični odnosi na Hrvatskem v kolikor so se izražali s popolno politično soglasnostjo hrvatskega kmečkoga naroda zbranega pod zastavo Radičevega, odnosno Mačkovega nacionalnega pokreta, se nagibajo k zapadu in pričeni neko vrenje, ki bi lahko s časom imelo tudi vpliv na splošen politični položaj v državi.« List piše o »močnih« valovih marksizma na eno in fašizma na drugi strani, ki baje pljuskajo v hrvatsko seljačko stranko. Vidi se, da »Slovenec« ne ve, ali noče vedeti, kakšne so prilike na Hrvatskem. Vsakemu je znano, da Hrvatska seljačka stranka ni komunistična, niti fašistična in da je njena moč tolikšna, da je ne more nihče razdreti, pa tudi ne nekoliko poedincev, za katere se lahko reče: Mali ptič, a veliki krič. Vsekakor »Slovenec« ne mora biti zaradi tega v skrbeh in če ga zanimajo prilike med akademiki, naj se rajši bavi s prilikami v Ljubljani. O njih bi imel najbrž dovolj materiala za pisanje.

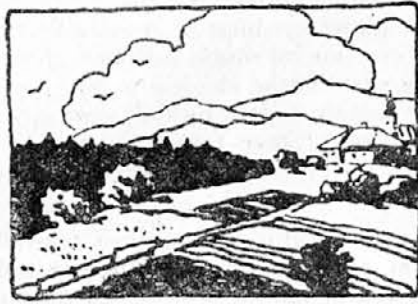
Jugoslavija — Italija

Še sedaj se pojavljajo v svetovnem tisku komentarji k obisku grofa Ciana v Beogradu. Tako piše »New-York Herald«: Neizogibno je bilo, da bodo slej ali prej tolmáčili novo jugoslovensko-italijansko pogodbo kot »poraz« Francije. Mogoče bi pa to točneje izrazili z besedo »razočaranje«. Kajti poraz bi pomenil, da je Francija izgubila nekaj, kar je neobhodno potrebovala. Toda resnica je, da Franciji na tesnih zvezah z Malo antanto ni več toliko kolikor ji je bilo poprej, ko še ni obstojala pogodba in zveza med Francijo in Rusijo. Funkcija Male antante je bila, da se stori organizem, ki bi istočasno kljuboval ambicijam Avstrije in Madžarske v pogledu regeneracije in ki bi bil jez nemškimi ambicijam v vzhodni Evropi. Ko je bila stvorjena zveza Sovjetske Rusije in Francije, je slednja dobila s tem močno protiutež proti nemškim ambicijam na vzhodu in ta protiutež je mnogo pomembnejša kot so tri male balkanske države...

Kljub glasovom, ki govore o razhajanju misljenj, po sestanku Male antante v Beogradu, ne obstoja ničesar, kar bi dalo slutiti, da nova jugoslovensko-italijanska pogodba stvarno menja red na Balkanu. ... in samo Češkoslovaška je ostala nespremenjeno protinemška. Toda še vedno so te tri države proti restavraciji monarhije v Avstriji in Madžarski in proti teritorialnim koncesijam tema dvema državama...

Naši Goremkini

Pod tem naslovom prinaša beograjska »Samouprava« uvodnik, v katerem se spominja besed starega Goremkina, ki jih je izustil, ko mu je car ponudil mandat za sestavo vlade: »Zakaj me spravljate iz nastalina, gospodar?« Nadalje izvaja »Samouprava«: »Nam ni treba Goremkinov, ne ministromani. Nam so potrebne sveže moči, borci in znanilci nove dobe in novih nauk, ki bodo preporočili vse naše gospodarske in politične življenje.« S temi izjavami »Samouprava« se popolnoma strinjamo, kolikor gre za splošne trditve v gornjem smislu. Konkretnih imen pa ne navaja, radi tega ne vemo, če so Goremkini in ministromani, ki jih imamo mi v mislih, istovetni s tistimi, na katere namiguje »Samouprava«. Svoječasno si bomo drznili prezentirati točna imena raznih ministromanov in Goremkinov. Da zares: potrebujemo novih borecev in glasnikov nove dobe, novih naporov ter gospodarskega in političnega prepoveda. (Mariborski Večernik)

PO NAŠI ZEMLJI

Verujem, da je sodobno življenje prepletano in da je za vsako delo potrebna strokovna usposobljenost; — Zato bom nastopil proti vsakemu partizanstvu in demagogiji, sam pa bom skrbel za svojo izpopolnitev in vestno vršenje svoje dolžnosti.

»Verujem« Narodne odbrane, točka 8.

Antisemitizem v Jugoslaviji je naperjen proti Hrvatom, Srbom in Slovencem . . .

Tako piše zagrebška Smotra v svoji letošnji Velikonočni številki, ona Smotra, ki ima za svojo značko list slovanske lipe ter geslo »Sam sloga Slavene spasava«. Iz članka, ki obravnava vlogo židov med posameznimi deli našega naroda in dokazuje, kako ogromne koristi so imeli od židov ravno Hrvatje, donajšamo doslovno:

»Antisemitizem ni bil nikdar nevarnejši kot je danes. Današnji antisemitizem je naperjen naravnost proti Hrvatom, Srbom in Slovencem. Preko antisemitizma se hočejo vrniti v našo zemljo nacionalsocialisti ter zagospodariti v njej. V političnem slovarju se to pravi, da vodijo nacionalsocialisti ekspanzivno politiko. Videli smo, kako je prišel italijanski fašizem v Abesinijo potom orožja, nacionalsocializem pa prihaja na Balkan potom zanašanja mržnje in zmede.«

Če kaj, potem moremo iz takih izlivov hrvatske samobitnosti sklepati na vso notranjo neustaljenost in neresnost hrvatskih punktativ. V letu 1937., ko se vodi po vseh državah borba proti nadvladi židovstva, ko se pričinja pojavljati ta borba celo v Angliji in Ameriki, se najde slovanski list, ki žide ne le zagovarja, marveč jih celo priporoča nam Jugoslovenom in dokazuje, da se bori proti nam oni, ki se

bori proti židom. Reveža, ki je napisal ta članek, bi bilo treba poslati za nekaj časa v Rusijo, da bi videl, koliko nesreče so nakopičili židje nad ogromno Rusijo in kako se ta Rusija danes po geslu zob za zob otresa svojih židovskih krvosov. Moral bi biti nekoliko med Poljaki, da bi videl, kako se tam širi protizidovski pokret, ne pod vplivom narodnega socializma, marveč kot reakcija poljskega naroda proti židovskemu vplju, ki je tako dolgo izsesaval poljski narod.

Če mu je vse to predaleč, pa naj gre v hrvatske vasi in opazuje sodelovanje židovskih trgovcev in gostilničarjev. Če bo imel odprte oči, bo lahko videl, da je žid nesreča za vso svojo okolico, da je kot naš, ki se ubijeh eno, takoj jih pride nebroj drugih. Zlasti danes, ko bi se moral celotni jugoslovanski narod upreti z vso silo proti invaziji židov, ki prihajajo z vseh vetrov k nam, da obogate na lahak in nagel način, pa nalože denar drugje, je tak članek mogel napisati le človek, ki nima nobenega nacionalnega čuta in ponosa. Škoda samo, da je natisnjen tak članek pod listom lipe, skupnim znakom Slovanstva, ki je pač največ prestalo in pretrpelo radi židov.

Poučna statistika

Mogoče se nobena država ne more pohabati s tako uspešnim razvojem pijanstva kot naša Jugoslavija! Evo male statistike: letno se pri nas izpije 350 milijonov litrov vina, 100 milijonov litrov žganja in 100 milijonov litrov piva, za skupno vsoto 4 milijarde. Teh 450 milijonov litrov alkoholnih pijač je izdelanih iz poldruge milijarde kilogramov svežega sadja, v katerem se nahaja 150 milijonov kilogramov sadnega sladkorja. Ta sladkor predstavlja 350 milijonov kalorij, kar bi zadostovalo za prehrano poldruge milijona ljudi, t. j. prebivalcev vseh naših pasivnih pokrajin. V vseh teh pijačah je 60 milijonov litrov čistega alkohola, kar bi dalo 3 milijarde konjskih sil. Če stane vsaka konjska sila 2,5 dinarjev, znaša vse skupaj 6 milijard dinarjev. Po vseh imamo 30 tisoč krčm, v mestih pa 10 tisoč, tako da pridejo na eno šolo 4 gostilne. Temu primerno je število notoričnih pijancev. Nič manj kot 100 tisoč. — Pa se še čudijo, če je pri nas toliko norec in kretenov!

Klerikalci — komunisti nacionalsocialisti

V zadnjih dneh je več funkcionarjev narodno socialistične stranke v svojih govorih zelo ostro napadlo katoliško cerkev. Ob priliki odkritja spomenika v borbi proti komunizmu padlim stražnikom v Bochumu je imel policijski general Luge govor, v katerem je dejal, da se morajo nemški stražniki pred tem spomenikom zakleti, da se bodo nadalje borili proti komunizmu, ne smejo pa pri tem pozabiti, da je te dni v madriški radijski postaji dekan centeburške cerkve govoril v korist boljševizma, ter da stojijo točasno v Berlinu pred sodiščem številni duhovniki, ki so politizirali in paktirali s komunizmom. Razen

tega pa se ne sme pozabiti, da je katoliška cerkev že večkrat odrekla padlim nacističnim borcem cerkveni pogreb. V Karlsruhe pa je govoril Hitlerjev namestnik Hess, ki je dejal: Prav resno opominjam vse one, ki računajo s staro nesložnostjo v nemškem narodu in ki si prizadevajo, da izrabljajo religioznost nemškega naroda v politične svrhe. Ne bomo pozabili, da se stranke s tako zvanimi krščanskimi programi družijo z boljševičskimi ateisti in skupno skrunijo nemško čast. Rosenberg pa je izjavil v svojem govoru v Mainz, da ne bo več narodni socializem trpel sporednih vzgojnih sistemov. Kakor na vseh življenjskih področjih, tako zahteva narodni socializem tudi v vzgoji mladine totalno vodstvo.

Vidimo, kako so klerikalci povsod pripravljani sklepati zveze z »Bogom in hudičem«, da jim le konvenira. Ideološke fronte, verski idealizem, to je le bluf za maso. Ima pač tudi klerikalizem židovsko tradicijo.

Telovadci Prosvetne Zveze se pripravljajo na Celje

Da ne bi kdo rekel, da preziramo najnovejša stremjenja po udejstvovanju na telovadnem polju, omenjamo danes, da se oni del našega plemena, ki je bil od leta 1929. na telovadnem oddihu, pripravlja, da pojde za Vidove dni na velik tabor fantov in mož v Celje. Tam bo poglobljena točka te slavnosti: tekme v lahki atletiki, odbojki in telovadbi. Telovadili seveda ne bodo Šokoli, nego člani in mladi takoimenovanih fantovskih odsekov Prosvetnih društev, nekakšnih prikritih zaročkov bivšega Orlovstva. Celjsko okrožje teh fantovskih odsekov bo tedaj priredilo tudi javen nastop, zvečer pa seveda tudi akademijo.

Tako vidimo, da se naš narod v vse večjem številu oklepa telovadbe in športa! Telovadbe

se znova oprijemajo vsi tisti, ki so bili svoj čas člani Orla in pri katerih je poziv iz leta 1929., da pristopijo k državni telovadni organizaciji, ostal neušlian. Mi vemo, da sedanje pridno telovadenje pri SK Planini in fantovskih odsekih Prosvetnih društev še davno ni ono, kar zakon imenuje obvezna telesna vzgoja naroda! Te telesne vzgoje se prav gotovo celjski romarji in telovadci ne marajo posluževati. Oni imajo polna usta ljubezni za naš narod, za našo državo, za našo domovino, ali bojimo se, da jim manjka samo potrebne poguma, da bi iz okvira rimske zaslužjenosti stopili v slovansko prostost in ne glede na vero in ne glede na stranko sodelovali pri svobodnem vsedravnem telovadnem pokretu.

DOPISI

Loče pri Poljčanah

»Pohod« z dne 17. t. m. v št. 15. je priobčil članek pod naslovom »Loče pri Poljčanah«.

»Dne 4. aprila t. l. je priredilo pevsko društvo »Slovan« svoj koncert, ki ga domače učitelstvo ni polprlo niti z navzočnostjo, niti drugače, ker raje poseča prireditve neklih društev, ki ne goje narodne zavesti in se celo zapostavlja slovenska govorica.«

Da pevsko društvo »Slovan« ne goji samo nacionalne zavesti, dokazuje članek pod istim naslovom in istega dopisnika v »Slovenec« z dne 9. t. m. v št. 79., kjer dopisnik tudi napada učitelstvo, češ, da so pri koncertu istega društva »žalibog« pogrešali vzgojitelje naroda.

Vemo, odkod izvirajo in zakaj se inscenirajo napadi na učitelstvo in podtika domačemu učitelstvu premalo narodne zavesti, ko se dopisnik obrača s svojimi poročili istočasno na »Slovenca« in »Pohod«.

Domače učitelstvo sodeluje pri sokolskem društvu, Rdečem križu, strelski družini in gasilski četi. Vsa ta društva baje ne goje prav nič narodne zavesti, ampak mora za to skrbeti novoustanovljeno društvo »Slovan«, ki je po mnenju dopisnika na severni meji prvo in prepotrebno.

Da se učitelstvo ni udeležilo koncerta društva »Slovan«, je temu vzrok to, da se je društvo »Slovan« v dopisu z dne 12. julija 1937 v št. 2. in s katerim je odgovorilo na prošnjo šolskega upraviteljskega za podporo mladinskemu zboru, opetovano grdo obregnilo ob učitelstvo.

Neznanega dopisnika pozivamo, da pride na dan s svojim imenom, da temeljito pretrese tudi njegovo nacionalno zavest; da navede imena onih društev, kjer sodeluje učitelstvo in se zapostavlja naša govorica.

Pripominjamo samo še to, da se je s pomočjo domačega učiteljskega ustanovilo že leta 1926. pevsko in tamburaško društvo »Dravinja«, ki naj bi bilo po »Slovenčevem« in »Pohodovem« dopisniku brez vsake nacionalne zavesti, ki jo goji menda na severni meji le društvo »Slovan«.

Mirna

V zadnjem času pri nas na vseh koncih in krajih napredujemo. Tako imamo od 1. aprila dalje stalno žandarmerijsko patrolo, sestojajo iz treh žandarjev.

V napovedovanju policijske ure smo tudi napredovali, saj se nam ta napoveduje z nasajenimi bajonetami. Ako bo šlo tako naprej, dobimo v kratkem še sodnijo na Mirno. Tudi se govori, da dobimo sresko načelstvo. Gotovi gospodje, ki se za te nepotrebne dobrine zelo trudijo, hočejo s tem svojim delom napraviti veliko uslugo mirnskim občanom, da jih obvarujejo stroškov in potov na sodišče in srz, ko imajo tam vedno posla.

NAROA JTE »POHOD«

organizacije in prehajali iz jedne partije v drugo, ne bi bili nikdar ustvarili te države. Treba primerjati partijsko življenje v predvojni Srbiji, pa se vidi velika razlika. Kot primer navajam samo slučaj vlade samostalec iz leta 1905., ki je imela 81 poslancev, dočim jih je opozicija štela 79, pa je kljub samo enemu glasu večine vladala ta vlada 11 mesecev. Končno je dala ostavko in izročila oblast iz rok, ker ni mogla niti ona niti opozicija pridobiti niti za denar niti za položaj nobenega poslanca, da bi prešel iz jedne skupine v drugo.

Gospodje senatorji, ali nismo mogli leta 1914. ob Drini in Savi reči: Vaše Veličanstvo Kralj Peter in Ti, g. Pašić, mi smo Vajni prijatelji, Vaši podaniki, mi smo z Vami in za Vas, toda čemu bi se borili s Švabi ter ginili in padali v vojni. Naj pridejo v našo zemljo, naj jo zasedejo in upravljajo, mi pa bomo zopet z Vami in pri Vas, kadar nas boste pozvali.

Tega nismo storili, nasprotno, dvignili smo se na obrambo naše domovine, prelivali smo svojo kri in dajali svoja življenja, ostali smo verni prisegi, ki smo jo dali Kralju na idejo narodnega edinstva in državne svobode... A

se porablja vsa sredstva samo zato, da se obdrži na oblasti. Meni izgleda ta vlada kot čoln, ki je zašel med razburkane morske valove, pa se oprijemlje pene in slame, samo da bi se rešil...

Taka zmedenost in tako razsulo v političnih strankah, tako zapravljanje avtoritete politikov in voditeljev je dovedlo tako daleč, da se narod danes sprašuje, kam in s kom naj gre. Mi iz predvojne Srbije se razlikujemo od onih onstran Save in Donave. Mi smo smatrali, da je oficir oficir, da ne more biti politik in da mora in more delati to, za kar je vzgojen. Toda gospoda od onstran Save in Donave je vzgojena drugače. Vsled take nesloge in takega rušenja posameznih političnih avtoritet je prišlo tako daleč, da pravi naš narod v predvojni Srbiji in v vseh drugih krajih naše države: ni sposobnosti, ni sloge, ni dela in poštenja brez Petra Živkovića...

V predvojni Srbiji je bilo tako, da je bil kaznovan na 3—5 let robije, kdor je preprečil kakemu uradniku možnost, da je izvršil kako službeno nalogo. Danes je to drugače. Uradnike in orožnike grde in psujejo na vsa usta. Naše največje državne svetinje se napadajo z najbolj umazanimi izrazi, meče se bla-

to na vse, kar je častno in pošteno, pa radi tega nihče ne odgovarja in se nihče ne boji niti zakona niti kazni. Zato se ni treba čuditi, če se mešajo in spuščajo v politiko tako senatorji kot tudi Peter Živković. Kdo naj to stori, če ne on, apostol in pobornik šestojanuarskega manifesta in šestojanuarske ideje. Oni morajo opustiti stav pričakovanja in opazovanja, oni morajo reševati kar se še rešiti da, ter zbirati vse patriote, vse nacionaliste v jedno organizacijo, da združeni in ojačeni vrnejo narodu vero v državo in sigurnost za življenje naroda in države.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Ko sem bil mlad, sem čuval koze ter se mi je nekoč zgodilo, da mi je volk odnesel eno. Doma so me hoteli ubiti, ker mi niso verjeli mojega pripovedovanja o volku in moral sem

iskati po gozdu sledove. Našel sem od kože le še rogove, parklje in dlako. ... bodite prepričani, da ne bo ostalo od nje niti toliko, tudi oni, ki so danes njeni najboljši člani in prijatelji, se ji bodo odrekli in bodo od nje bežali. ...

Upam, da ... vzhledu svojega predhodnika in zapustnika Pašića, ki je v takih prilikah dal ostavko in zapustil oblast. V letu 1908. n. pr. je dal ostavko kot predsednik vlade in šef najmočnejše partije ter pozval Stojana Novakovića na predsedstvo vlade, on pa mu je bil resorni minister. Ne sme se držati v rokah za vsako ceno na škodo državnega edinstva in narodnih interesov, ... S silo in s pomočjo oblasti se ne more dobiti zaupanja naroda. Oni narodni poslanci, ki glasujejo za zaupnice, niso v to upravičeni, ker so bili izbrani na drugem programu in bodo polagali račun pred svojimi volilci za svoje postopanje.

Zanimiva ocena

Ijubjanskega nastopa S. K. „Planine“

Večina članstva in prijateljev SK »Planine« najbrže ne čita župnega glasila »Sokol«, ki ga izdajajo sokolske župe Ljubljana, Maribor in Novo mesto. Zato obstaja nevarnost, da ne bi zvedeli za strokovno oceno svojega nastopa, napisano po znanem sokolskem telovadnem strokovnjaku Stanku Trčku, pa jo mi v »Pohodu« delno ponatiskujemo, ker smo opazili, da tudi pri SK »Planini« z zanimanjem čitajo »Pohode«.

G. Stanko Trček pravi v svoji oceni, da je »znano, da so ustvarili in da vodijo SK »Planine« po večini ljudje iz nekdanjega Orlea. Akademiji so prisostvovali visoki duševni pokrovitelji SK Planine in nekdanji patroni nekdanjega orlovstva, opazili pa smo med publiko tudi več duhovnikov in skupine kmečkih fantov. »Resnici na ljubo povemo,« piše g. Trček, »da je bila več kot četrtina gledalcev — Sokolov in Sokolic!« Že od nekdanj je namreč navada, da se telovadci obiskujejo, tak lep obisk Sokolov pri planinarski akademiji pa dá slutiti, da so Sokoli od novega, svečano oživljenega nastopa g. Kermavnerja in njegovih somišljenikov pričakovali nekaj izrednega. Menda na so bili vsi težko razočarani.

G. Trček, da ponatisemo samo par njegovih izjav, kakole ocenjuje: »Člani (8) so po slabem, neskladnem razstoku pokazali gimnastične (razgibalne proste) vaje v najpreprostejši obliki. To ni bila sestava, marveč so bili zgolj nanizani najtemeljnejši gibi iz današnje športne gimnastike; vsak gib so kar zapovrstjo po tri ali štirikrat ponovili. Posamezniki so delali slabo, za namen, ki ga imajo razgibalne vaje, nesmotreno. Malomarno, nerodno in neokretno gibanje smo vobče opazili pri vseh prostih vajah, posebno očitno pa pri ženskah. Večina telovadcev in telovadk se je tudi zelo slabo držala, nekatere članice pa niso vedele, kam bi bile dale roke. Vse to kaže, da društvo nima pravih učiteljev. Ako bi bila priprava res strokovnjaška, bi ne smelo biti pri takem nastopu toliko trdote, slabih drž, nerodne hoje, malomarnih gibov in seskokov z orodja. Prav te reči šele pokažejo, ali je »telesna vzgoja« res vzgoja; lepo gibanje in »lemenita drža« sta izraz vzgoje in njeno merilo. Kjer tega uspeha ni, tam ni vzgoja nič vredna.

Članice (12) so vse pokazale eno samo lahko vaio na dvovisinski bradlji. Seskok, prihod k orodju in odhod od njega so bili malomarni.

Skozi Bat'ine tvornice

(Nadaljevanje z 2. strani)

tvornicah, kot je »Bat'a« z ameriškimi sistemom na trak, ne more dolgo vzdržati en delavec in da se kmalu tako izčrpa (duševno in telesno!), da ni več za rabo v tovarni.

Tako pridemo do tega, da nam je razumljivo, zakaj forsira tovarna poroke s 17. leti starosti. Ako pogledamo dobo, katero preživi oče v tovarni od 17. do 40. leta starosti, bi naraščaj v tej dobi ravno zamenjal svojega očeta, ker bo oče že popolnoma izčrpan. Zakon namreč dovoljuje zaposlitev otrok v tovarnah šele s 14. letom starosti. Ker se vodstvo »Bat'ca« drži točno zakona, mora gledati na drugi strani, da to, kar zakon dovoljuje, vse do pičice izrablji in izkoristi. Pač sistem skrajne štednje v vsakem pogledu, ne izvemo človeka, na katerega bi bilo drugače gledati (vsaj po mojem mnenju) kot na mrtvo materijo.

To bi hile le male, površne misli o »Bat'cu«, katere bi lahko kot nekak skup izrazil v kratkem:

»Bat'a« je odlično urejeno kapitalistično velepodjetje.

»Bat'a« daje delavstvu življenju primerne plače.

»Bat'a« skrbi za čim hitrejšo poroke.

»Bat'a« skrbi za čim več mladega naraščaja.

»Bat'a« napravi iz človeka sužnja tovarne.

»Bat'a« napravi človeka za stroj.

»Bat'a« uniči človekovo duševnost.

»Bat'a« krajša človeško povprečno starost.

Vse, kar tovarna nudi delavstvu v prostem času, mi ne more spremeniti mišljenja o tovarni, ker človek ni stroj ter se zato ne more ogrevati za tak sistem.

Otroški vozički najnovejših modelov. Šivalni stroji, pogreznjivi. Dvokolesa, motorji, tricikli

najceneje pri
**»TRIBUNA«
F. BATJEL**

Ljubljana, Karlovska c. 4
Maribor, Aleksandrova 26

ni, a tudi vajo samo so delale večinoma zelo slabo, čeprav je bila prav lahka.

Vrsto 6 telovadcev, ki je bila sestavljena večinoma iz nekdanjih najboljših telovadcev Orlovske zveze, so burno pozdravili in ji vzklikali (!) Pokazali so vsak po eno vajo na bradlji. Sestave, ki naj bi bile vrhunske, so bile v resnici zmes težkih in najpreprostejših prvin. Vse ni uspelo, doskoki so bili majavi, delo vobče prehlavno, nečisto, slabo ritmirano. Sestava 7 smučarjev je obsegala isto, kar dobimo pod imenom »smučarska gimnastika« v vsaki knjigi. Delali so skladno, večinoma pa neizrazito, menda hote malomarno. Metoda s temi »pripravljalnimi« vajami vobče je čisto zgrušena, ker so malone vse brez smotra, nekoristne ali celo škodljive tistemu, zakar naj bi pripravljale. Naivne so bile vaje 5 članic z loparji. Izvedba okorna, gibi posameznice oglati, trdi, sekani. Za njimi je pridirjalo na oder 8 deklic, našemljenih kot »konjičke« in »jahalice«; v raju so tekale po odru. Prazna reč. Nato je nastopila ista vrsta, ki je bila poprej na bradlji, k drogu, vendar jih je bilo le 5 — od teh štirje nekdanji vrhunski telovadci Orla. Vaje so vobče ustrezale višjemu oddelku. Izvedba ni bila čista, sem pa tja se je kaj ponesrečilo; le Varšek je pokazal skraj brezhibno lepo sestavo.

Dopisujte v Pohod!

Še en dopis iz Mirne

Občina Mirna ima nad 2000 prebivalcev in 18 občinskih odbornikov. Vsi ti odborniki, ki so iz raznih vasi izvoljeni na režijski in opozicijski listi, nimajo v Novem mestu in v Ljubljani na Bleiweisovi cesti toliko zaupanja, da bi poznali v občini lačne in potrebne želodce. Zato pa potrebujejo kontrolo, oziroma kuratorja, da jih bo zastopal pri dodeljevanju podpor in delitvi dela gospoda župnika, ki je že sam preobremenjen z delom v cerkvi, ker je čisto sam za vsa verska opravila, ravno tako je tudi sam pri svojem ogromnem gospodarstvu. Vsem brezposelnim, kruha potrebnim revežem pa dajemo na znanje, da je prišlo veliko denarja na našo purgo in kdor hoče dela in podpore, naj se javi v župnišču.

Brezposelni in kruha potrebni, pozor!

„Samouprava“ glavno glasilo JRZ — žuga

Prvoaprilska »Samouprava« žuga v svojem uvodniku destruktivnim elementom, da ima strpljivost tudi svoje meje. Takole nam piše: »Obstaja gotovo število defetistično razpoložnih ljudi, ki na vse mogoče načine sejejo v našem javnem življenju intrige in laž, z namenom, da preslepijo neinformirane in da izzovejo nezaupanje, ker vedo, da imajo samo v taki nezdravi atmosferi izgled, da odigrajo neko vlogo. Ljudje, ki jih vodijo samo njih nezakonita stremljenja, a čisto tudi zavedne ali nezavedne destruktivne strasti, pozablajo,

Magarsko in njegova društva

V prelepem Magarskem, vasi, ki šteje okoli sto duš, so imeli cel kup društev. Da vam naštem sam najvažnejša: Društvo naročnikov »Časa«, plesalno društvo »Tango«, kolesarsko društvo »Obroč«, kartasški klub »As«, veslaški klub »Raca na vodi« itd.

Napreden kraj, kaj ne? Mila domovina je imela dopaden nad Magarčani, le oni sami niso bili zadovoljni. Usoda in volitve na občnih zborih so hotele tako, da je bil vedno in pri večini društev izvoljen za predsednika gospod Janez Napuhnik, župan, posestnik, gostilničar, trgovec in mesar itd., itd. Njegova obilna oseba je imela vse one lastnosti, kot jih zahteva tako zvani reprezentativni nastop gospoda predsednika. Tudi drugače se ni bilo za pritoževati zoper gospoda Janeza Napuhnika, le to so mu zamerili Magarčani, da je morala vedno in povsod obveljati njegova beseda. Pri sejah je namreč gospod predsednik zapisnikarju zapisnik tako rekoč kar diktiral. Gorje pa tistemu, ki bi kakorkoli protestiral. Ako si se zameril gospodu predsedniku, te je drugi dan gospod župan »privile«, da je bilo kaj. Ali pa te je gospod gostilničar, ali trgovec opomnil na to in ono...

Magarčani so bili tako rekoč popolnoma v rokah svojega gospoda župana, predsednika,

Tako je priznani sokolski strokovnjak gospod Trček ocenil vrednost in sposobnost SK »Planine«. Ker mi žal nismo bili med gledalci unionske planinarske akademije, k tej oceni nimamo ničesar dodati, pa tudi sicer mislimo, da je že gosp. Stane Trček napisal toliko obtežilnega, da SK »Planina« že to komaj nosi.

V zvezi s tem športno, gimnastično, telovadno mršavim uspehom SK »Planine« se tudi g. Stane Trček spominja neokusnega pisanja »Slovenca« glede sodelovanja našega Sokolstva pri berlinskih olimpijadih. Tisto pisanje je menda sestavil g. Kermavner sam. Izzvenelo je tedaj vse »Slovenčev« jadikovanje v tem, da naši Sokoli zato niso dosegli častnega uspeha, ker Sokol propada, odkar nima več pravega tekmeča — Orla, ki bi ga bilo torej že radi naše narodne in državne časti znova treba vzpostaviti. Če bi šli na berlinske olimpije Sokoli okrepljeni z dodatkom najboljših orlovskih telovadcev, bi baje dosegli najmanj — prvo mesto v svetovni telovadbi.

Unionska akademija pa je obratno sama demantirala vse zaščitnike orlovstva, saj je potrdila, da majhen kupček samoslovenskih Orličev kvalitetno niti danes ne more pojačati kake mednarodne, še manj seveda svetovne telovadne vrste, n. pr. jugoslovenske sokolske olimpijske vrste in da je bilo za čast našega naroda in naše lepe države res najboljše, da so sedeli vrhunski Orli v Berlinu samo na tribunah.

da škodujejo s svojim postopkom narodnim in državnim koristim in morajo zato računati, da s tem in takim delom prihajajo v navzkrižje s pozitivnimi moralnimi zakoni Domovine, sebe pa izpostavljajo neizbežnim kaznim, katere so neizogibne pod režimom, čigar geslo je, da so vsi državljani enakopravni. Sploh se ne more dovoliti, da gotovi ljudje neovirano sejejo razdor in laž v našem javnem življenju, da zastupljajo duhove in vnašajo nervozo in nemir v življenje in na ta način zavirajo in onemogočajo normalizacijo političnih prilik, — katera je nujen naroden in državen zahtev. Zato mi kot branilci države in zaščitniki konstruktivne in zdrave politike vsem tem elementom sporočamo, da prenehajo s svojim škodljivim delom, kajti vsaka potrpežljivost ima svojo mejo. Naša dolžnost je, da branimo državo in mi smo pripravljeni, da jo zaščitimo od majhnih ljudi, ki so element nerada in motenj.

Slušali smo visoko pesem branilcev države in čakamo, da se izpolni njih načelo, da so vsi državljani enakopravni. Ko se to zgodi, bo med defetističnimi elementi gotovo zmanjkalo marsikoga, ki se hori za lastno ravnopravnost, a mu zato »Samouprava« daje naslov defetistično razpoložnega človeka.

Kdo ima pravico ukazovati?

»Kdo ima pravico ukazovati in do katere meje? Kdo je dolžan ubogati in do katere meje?«

To sta najvažnejša izmed vseh problemov, ki jih usoda postavlja zemljanom, kajti od njih zavisijo vsi drugi problemi.

Vse dobe iščejo za ta glavni problem dovršenega in končnega odgovora, ali vse se utrudijo od teh odgovorov, ki se jim trenutno zde celo lepi.

Tako se ta problem periodično vedno znova postavlja.

One dobe, v katerih mora kak narod še enkrat odgovoriti na to večno vprašanje, so nemirne dobe zgodovine. G. Ferrero.

Drobtine

Naša kratka ugotovitev o naporih klerikalcev ob koncu svetovne vojne za ohranitev cesarsko-kraljeve monarhije je zadela »Slovenca« v živo. Res, žal nam je, da ne smemo govoriti določneje, sicer pa gospoda okoli »Slovenca« dobro ve, koga in kaj mislimo. V... Tudi to je bil dokument »nesebičnega dela« klerikalcev za »zbliznanje obeh narodov«. Naj nam pa »Slovenec« dovoli še malo opazko: Slavnoznanja je neumljiva pozabljenost »Slovenčevih« čitateljev. Ne vemo, ali je ta lepa lastnost v zvezi s starostnim omehtanjem mozga ali pa posledica »Slovenčevga« pisanja, ki najmanj vsako drugo leto spremeni svojo smer. Samo tako si namreč lahko razlagamo, da je »Pohod« »Slovenčevim« čitateljem »dodela neznan«, kajti »Slovenec« je že tolikokrat udrihal po našem pisanju, da bi si to zapomnil vsak povprečen zemljan. Ali se pa senilnost prijemlje »Slovenčevga« odmevanja, ki danes pozablja, kar je napisal večraj?

»Drugič in zadnjič« se oglašja gospod Kermavner, ki je ponosen na to, da ni anonimen. Dejali bi, da bi tudi naš dopisnik ne ostal anonimen, če ne bi poznali...

v Dravski banovini. Pa tudi mi smo lahko na nekaj ponosni: gospod Kermavner se namreč pritožuje, koliko trafik je obletel, kako si je pete obrusil ter koliko kavarn je obsikal, preden je »Pohod« sploh mogel dobiti. Gospoda Kermavnerja vabimo v našo upravo, kjer bo dobil povrnjene stroške za čevljarja in črne kave, ker nam je delal reklamo. Kajti dejstvo, da je bil »Pohod« tako hitro razprodan po trafikah (in »Pohod« drži vsaka količjak pomembna trafika) čeprav nima uverenja o dobrem tisku (namreč »Pohod«) je pač veliko laskanje. Bravo, gospod Kermavner, pa ne pozabite priti po Vaša dva kovača!

Kar je res, je res! »Slovenija«, peto kolo voza Kopitarjeve ulice namreč piše: »Mi Slovenci države Jugoslavije nismo za to soustvarjali, da bi prišli iz dežja pod kap.« Lepo je od »Slovenovcev«, da so Jugoslavijo soustvarjali, čeprav najbrž le kot zavora.

Valens Vodušek, kritik »Slovenskega doma« »združi« naše glasbene razmere s koncertnimi programi. Na enem takih programov modruje:

»V naših glasbenih razmerah je nekaj gnilega. Kjer bi pričakoval tihega in požrtvovalnega dela, naletiš na kričavo samohvalo in lov za trenutnimi uspehi, marsikomu glasba ni sveta dolžnost in veliki cilj, ampak le sredstvo za povzdigovanje osebe, zato ne čuti problemov okrog sebe in ne išče njih rešitve, ker mu je delo le obrt z lastnim prestižem.«

Slavko Osterc, konservatorski profesor se vozi po svetu in piše doživljaje v »Slovenski narod«. Evo zadnjega odstavka:

»Doma. Na kolodvoru prekrasen sprejem: Poličev Branko in dež kakor iz škafa. V kavarni pa časopisi: Koncert dr. Švare, prerokovano, da je to vse zanič in da se bo čez pet let preživelo, ista prerokovanja kakor pred 10 leti, neokusna reklama za našega prvega simfonika, ki starta kakor prvi ranjki pilot Ikarus... Provinca! Milje, kjer moraš zopet voditi debate o tem in onem z ljudmi, ki so se tedaj, ko si ti na paši pretepali krave in kobile, držali za mamino kijkljo: mama prosim bonbončkov!«

Za psihologe Adlerjeve šole dva slučaja.

pa je vstopil tudi gospod Janez Napuhnik. Prijazno pozdravlja levo in desno je stopal proti prvim vrstam sedežev. Sedel je na tako zvano reprezentativno mesto. Ko je g. Kozabrin otvoril zbor ter orisal pomen in cilje društva (beseda mu je tekla bolj težko), pa je vstal gospod Janez Napuhnik, župan, posestnik, gostilničar itd., itd. ter povzel besedo:

»Dragi Magarčani! Resnično me veseli, da ste se na današnji pomembni dan tukaj zbrali v tako velikem številu. Vidim vaše razumevanje trenutnega položaja! Vidim, da ste sodobni! Resnično: Društva, ki jih imamo v našem prelepem Magarskem, ne ustrezajo več potrebam sedanjega časa. Proč z njimi! Nova mlada organizacija stopa danes na svojo zmogovitvo pot. S svojim sodobnim programom bo uničila ostanke terorja in nazadnjaštva v našem kraju... V imenu nove organizacije se vam torej zahvaljujem za tako impozantno udeležbo (v sobi par slabotnih »Živio«-klincev, Napuhnikovih dolžnikov) v svojem imenu pa se vam zahvaljujem za neomajeno zaupanje, ki ga gojite do mene. Prosim vas, da enako složno izvolite tudi ostale člane odbora.«

Ploskanje. Potem se je izvolil še ostali odbor z g. Kozabrinom kot tajnikom itd.

S tem so se razmere v Magarskem konsolidirale...